

ДОГОВОР ЗА ИЗРАБОТКА

Днес, ... 199... г., в гр.....,

се сключи настоящият договор за изработка между:

.....,

наричан накратко **ВЪЗЛОЖИТЕЛ**, от една страна,

и, от друга страна,

.....,

наричан накратко **ИЗПЪЛНИТЕЛ**.¹

Страните се споразумяха за следното:

I. Предмет на договора

1.1) **Възложителят** възлага, а **Изпълнителят** приема да извърши .....²

2) Изработката ще бъде реализирана по проект на ....., с матери-
али на ..... и със средства на .....³

2.1) При осъществяване предмета на договора **Възложителят** се задължава да изплати на **Изпълнителя** възнаграждение в размер на ..... (.....) лева.⁴

3.1) **Възложителят** ще заплати на **Изпълнителя** договореното в чл. 2 възнаграждение по следния начин: .....⁵

2) Възнаграждението ще бъде изплатено в следните срокове: .....⁶

II. Права и задължения на Изпълнителя

4.1) **Изпълнителят** се задължава да изработи посоченото в т. 1 от настоящия договор така, че то да отговаря на следните изисквания: .....⁷

5.1) **Изпълнителят** се задължава да изработи и предаде посоченото в предходния член в срок от ....., считано от .....

6.1) **Изпълнителят** има право да получи уговореното в настоящия договор възнаграждение в посочените срокове и условия.

7.1) Когато изпълнението се осъществява по проект или с материали на **Възложителя** и те се окажат негодни или неподходящи за извършването на работата, **Изпълнителят** трябва да предупреди **Възложителя** и да иска предоставянето на подходящ материал или промени в проекта.⁸

2) Ако **Възложителят** не отстрани недостатъците, **Изпълнителят** може да се откаже от договора.

8.1) В случаите, когато **Изпълнителят** работи с материали (или по проект) на **Възложителя** и изпълнението е станало невъзможно вследствие негодността на материалите (проекта), ако **Изпълнителят** своевременно е предупредил **Възложителя**, той има право съответно на част или на цялото възнаграждение.

2) Ако в случаите по предходната алинея **Изпълнителят** вече е осъществил цялата или част от изработката, той има право на възнаграждение за цялата извършена работа, респ. за тази част, дори ако качеството не отговаря на уговорените условия при положение, че това се дължи на неподходящи или на некачествени материали, предоставени от **Възложителя**.⁹

9.1) Ако **Изпълнителят** е изпълнил част от работата и по-нататъшното изпълнение на изработката се окаже невъзможно поради причини, за които **Изпълнителят** и **Възложителят** не отговарят, **Изпълнителят** има право да получи възнаграждение в размер само за изработената част от изработката, ако тя може да бъде полезна на **Възложителя**.

III. Права и задължения на Възложителя

10.1) **Възложителят** има право във всеки момент от изпълнението на договора да осъществява контрол на изпълнението относно качество, количества, стадии на изпълнение, технически параметри и др., без с това да пречи на самостоятелността на **Изпълнителя**.¹⁰

11.1) **Възложителят** има право да се откаже от договора във всеки един момент по време на изпълнението му, стига да има основателна причина за това и ако заплати на **Изпълнителя** направените разходи, извършената работа и печалбата, която той би реализирал от изпълнението на изработката.

12.1) **Възложителят** е длъжен да плати уговореното възнаграждение в сроковете и по начина, уговорени в настоящия договор.

13.1) Ако възложеното е изпълнено от **Изпълнителя** в договорените срокове, количество и качество, **Възложителят** е длъжен да приеме вещта.¹¹

2) Приемането на изработеното ще се извърши с приемо-предавателен протокол, който съставлява неразделна част от настоящия договор.¹²

14.1) Ако при приемането на изработеното се установи, че са налице недостатъци на изработката, **Възложителят** алтернативно може да избира измежду следните възможности:

- отстраняване на недостатъците за сметка на **Изпълнителя** и в срок, посочен от **Възложителя** в приемателния протокол;

- да бъде намален размерът на възнаграждението по споразумение между страните;

- **Възложителят** може да извърши сам или да възложи на трето лице отстраняването на недостатъците, като **Изпълнителят** му заплати разходите за това.

2) Ако недостатъците или отклонението от проекта са толкова съществени, че изработката е негодна за нейното договорно или обикновено ползване, **Възложителят** може едностранно да развали договора.¹³

3) Установяването на недостатъците ще стане по следния начин: .....

IV. Неустойки

15.1) При забава на **Възложителя** при заплащане на дължимото по настоящия договор възнаграждение той дължи неустойка в размер на .....% на ден върху неиздължената сума, но не повече от ..... % от общото възнаграждение.¹⁴

16.1) При забава на **Изпълнителя** при изработване и предаване на вещта той дължи неустойка в размер на .....% на ден върху стойността на непредадената вещь (вещи), но не повече от .....%.¹⁵

2) При неизпълнение от страна на **Изпълнителя**, той дължи неустойка в размер на .....¹⁶

3) Стойността на изработката е договореното възнаграждение.

17.1) При неритмична доставка на материали или при забавено подsigуряване на средства неизправната страна дължи неустойка в размер на .....% дневно от стойността на съответния материал или стойността на ползването на съответното средство.

18.1) Уговорените с предходните членове неустойки не препятстват търсенето на обезщетения за по-големи вреди по общия ред.

V. Общи условия, прекратяване

19.1) Транспортните разходи по доставката на материалите за изработване на стоката ще бъдат за сметка на .....

2) Транспортните разходи по доставката на изработеното до крайното му предназначение ще бъдат за сметка на .....

20.1) Настоящият договор може да бъде изменян само по взаимно съгласие между страните, изразено в писмена форма.

21.1) Настоящият договор се прекратява със смъртта на **Изпълнителя** или по взаимно съгласие между страните, изразено в писмена форма.

2) При обективна невъзможност за изпълнение договорът се разваля по право.

22.1) Възникналите спорове по нерешени от договора въпроси ще се решават по споразумение, а когато това се окаже невъзможно - по реда на гражданското законодателство на Република България.

Настоящият договор се подписва в два еднообразни екземпляра - по един за всяка от страните, и се подписва, както следва:

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: .....

ИЗПЪЛНИТЕЛ: .....

ЗАБЕЛЕЖКИ

Договорът за изработка е с широко приложение в практиката. Въпреки сравнително подробната му уредба в ЗЗД (чл. 258 - 269) кръгът от обществени отношения, които се уреждат от тези текстове, е твърде широк, особено след либерализацията на стопанския живот през последните няколко години. Като разновидности на договора за изработка в теорията се разглеждат договорите за ишлеме, за извършване на услуга, за строителство, консултантския договор и т. н. Договорът за изработка вече не се свързва само с изработката на определен материален обект, вещь. Резултатът от договора може да

бъде какъвто и да е продукт на трудова дейност.

Предложеният вариант е максимално доближен до текстовете на ЗЗД в частта му за договора за изработка (чл. 258 - 269).

Съгласно легалното определение на чл. 258 от ЗЗД: "С договора за изработка изпълнителят се задължава на свой риск да изработи нещо съгласно поръчката на другата страна, а последната да заплати възнаграждение." От определението е видно, че договорът за изработка е двустранен, консенсуален договор. Той е неформален договор, за сключването и действителността му законът не предписва форма, достатъчно е съгласието на страните. Писмената форма или писмена с нотариална заверка на подписите е необходима и препоръчителна с оглед доказване волята на страните и уговорените между тях условия на договора, особено при голям материален интерес.

Страни по договора са Възложителят и Изпълнителят.

По принцип договорът за изработка се сключва с оглед личността на Изпълнителя, но по аргумент от чл. 269 е възможно страните да уговорят и обратното.

Обект на договора е определен трудов резултат. Това може да бъде както материална вещ, така и продукт на интелектуалния труд (юридическа консултация, например).

Основните задължения на Възложителя са да плати уговореното възнаграждение и да получи изработеното. Изпълнителят е задължен да изпълни точно и с грижата на добър стопанин възложеното му с договора и да го предаде на Възложителя в срок.

По правило материалите и проектът за изработката би следвало да се доставят от Възложителя, а средствата за изработката - от Изпълнителя. Не съществуват пречки страните да уговорят с договора и други варианти.

Освен по общите правила за прекратяване на договорите договорът за изработка може да бъде развален едностранно от Възложителя, без да е налице неизпълнение или вина и ако заплати на Изпълнителя направените разходи, извършената работа и печалбата, която той би получил от изпълнението на работата. Законът е предоставил възможност и за Изпълнителя едностранно да развали договора, ако предоставеният му проект или материали са неподходящи и Възложителят не направи нужните промени.

При обективна невъзможност за изпълнение договорът се разваля по право.

¹ Страните се определят с техните индивидуализиращи белези. За физическите лица това са имената и ЕГН; могат да се посочат и паспортните данни. За юридическите лица индивидуализиращи са наименованието, данните от регистрацията в съответния окръжен съд, номерът по БУЛСТАТ, данъчният номер.

Когато страните сключват договора чрез представители, трябва да се посочи основанието за наличието на представителната власт, а така също и индивидуализиращите белези на представителя.

² Подробно се описва обектът на договора. Количеството, качеството, индивидуализиращи и специфициращи белези на изработката; предназначение.

³ Съществен е въпросът с материалите, средствата и проекта за изработката. Материали са онези обекти, които ще бъдат трансформирани, преработени или използвани като субстанция, за да бъде изработено възложеното с договора. По правило предоставянето им се вменява като задължение на Възложителя, но с договора може да бъде уговорено и друго. Няма пречка част от материалите да бъдат предоставени от Възложителя, а друга от Изпълнителя, но това обстоятелство би следвало да бъде отразено в договора. Ако в договора не бъде упоменато нищо, се счита, че за предоставянето им е задължен Възложителят. Аналогично стоят нещата относно проекта, от които би следвало да се ръководи Изпълнителят.

Ако предоставеният от Възложителя материал или проект е неподходящ за правилното изпълнение на изработката, Изпълнителят е длъжен да предупреди незабавно другата страна и да иска извършване на нужните промени. По този начин Изпълнителят се освобождава от отговорност за неточно изпълнение. Ако това предупреждение не бъде направено, Изпълнителят носи отговорност.

Ако вложените материали са на Изпълнителя, той носи отговорност за некачествено изпълнение.

⁴ Възнаграждението може да бъде определено и като "...левовата равностойност на ..... щ.д" съгласно централния курс на БНБ към деня на....." (плащането, сключване на договора и т. н., по избор на страните).

⁵ Уточнява се начинът на плащане - в брой, по банков път и пр.

⁶ Уточнява се срок за изплащане на възнаграждението. Възможно е възнаграждението да се изплати на части. Например: ".....% при подписване на договора, ...% при предаването на изработката."

⁷ Ако в договора не е указано предназначението, по което ще се използва изработката, Изпълнителят е длъжен да я изработи така, че тя да бъде годна за обикновеното и ползване. Затова е добре да бъде упоменато за какво ще бъде използвана изработката с оглед тя да бъде извършена за ползване в тази насока.

⁸ Ако предоставеният от Възложителя материал или проект е неподходящ за правилното изпълнение на изработката, Изпълнителят е длъжен да предупреди незабавно другата страна и да иска извършване на нужните промени. По този начин Изпълнителят се освобождава от отговорност за неточно изпълнение, причината за което е негодност на материала или на проекта. Ако това предупреждение не бъде направено, Изпълнителят носи отговорност. Ако вложените материали са на Изпълнителя, той носи отговорност за некачествено изпълнение.

⁹ Предупреждението относно негодността на предоставените от Възложителя материали, респ. проект, не само че освобождава от отговорност за неточно изпълнение, но е и част от фактическия състав, който поражда правото на Изпълнителя да получи част или цялото възнаграждение, независимо от лошото изпълнение.

¹⁰ В самия договор би могло да се укаже конкретно по какъв начин Възложителят ще упражнява правото си на контрол на изпълнението.

¹¹ Освен за заплащането на дължимото възнаграждение, Възложителят е задължен да приеме изработката, стига тя да е реализирана съгласно договора и поставените в него изисквания за качество, количество, срокове и пр. С оглед защита интересите на Изпълнителя би могло в договора да се уговори срок за приемане. Неизпълнението на това задължение в срок поставя Възложителя в забава с всички последици от това.

¹² Препоръчва се изготвянето на приемо-предавателен протокол, особено когато изработката има голяма имуществена стойност и подлежи на развала, лесно разрушаване.

¹³ Това е едно отклонение от общия режим на договорната отговорност. За да развали договора при наличие на неточно изпълнение, изправната страна (Възложителят) трябва да докаже, че недостатъците или отклонението от проекта са толкова съществени, че изработката е негодна за нейното договорно или обикновено ползване.

¹⁴ Неустойката за забава е обезщетение за вреди от неточно изпълнение на задължение, която страните уговарят предварително с договора и която не е нужно да се доказва. Достатъчен е фактът на забавата, за да се породи задължение за неустойка.

¹⁵ Уговарянето на неустойка за забава дава възможност на изправната страна освен размера на неустойката, да претендира за реално изпълнение или обезщетение за неизпълнение (съгласно предложения от нас вариант, неустойка за неизпълнение).

¹⁶ Неустойката за неизпълнение се дължи, ако изпълнението е станало невъзможно или Възложителят поради забавата няма вече интерес от реално изпълнение. Уговорената неустойка не представлява пречка при наличието на вреди, по-големи от нейния размер, изправната страна да търси обезщетение по общия ред.